

מה יבקות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זי"ע

הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זצוק"ל נולד ב"א תשרי תרפ"ה לאביו הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זצוק"ל.

כשהגיע בשנת תש"ד עם אביו הקדוש למחנה ההשמדה אושוויץ, **הסמיכו אביו להמשיך את דרכו והבטיח לו שיינצל כי עם ישראל זקוק לו, ואף הבטיח לו שכל ברכותיו יתקיימו. ואכן, הוא ניצל בדרכים פלאיות ומעשי ניסים גדולים.**

לאחר השואה הגיע לסיגעט והוכתר לכהן פאר תחת אביו. לאחר מכן עלה ליורשלים, וכעבור כמה שנים העתיק את מגוריו לרחובות כדי להפריח שם את השממה הרוחנית, והקים שם את 'קרית קרעטשניף' המעטירה שהשפיעה על כל צביון העיר.

המונים נדחקו ימים ולילות על פתח ביתו, בשביל לזכות לחזות בזיו פניו ולהתברך מפיו - ורבים נושעו על ידו, כברכת אביו הגדול שהתקיימה בו. הוא היה נושא בעול של כל יחיד ויחיד ומרגיש את כאבו, עד כדי כך שהתבטא פעם: **"האמינו לי שלשבת על כסא האדמו"רות ולקבל פתקאות הינה עבודה קשה כל כך, קשה יותר מלסחוב משאות של פלדה ופסי רכבת כפי שהעבידונו בפרך בימי הזעם במחנות העבודה"**.

בחודש סיון התשכ"ט נסע לשפוך צקון שיח על קברי אבותיו הקדושים ברומניה, ובמהלך שהותו שם חש ברע - ולפתע פתאום נסתלק לבית עולמו, ביום ט"ו תמוז תשכ"ט. ארונו הובא לקרית מלך רב ברחובות, וכבוד גדול עשו לו, ושם נטמן.

ביום כ"ד סיון השנה, השתתפתי בשבע ברכות בחצר הקודש פרמישלאן, לנכדו של כ"ק מרן הרבי שליט"א. אחרי השמחה **ניגשתי להתברך ממון הרבי שליט"א, וכך סיפר לי על אביו הקדוש:**

משגח בישיבת קרעטשניף רצה 'לזרוק' בחור מהישיבה. אתם מבינים שהבחור עשה הרבה בעיות, אבל המשגיח ידע שהרבי מקרעטשניף לא יתן לזרוק אותו, לכן הוא אמר לרבי'ה: "או אני, או הוא. אם הרבי'ה לא נתן לי להוציא את הבחור הזה, אני מתפטר מההשגחה בישיבה!"

השיב לו ההייליגער רבי'ה: "שניכם נשאים - ואתה עוד תראה כמה נחת ושמחה יהיה לך מהתלמיד הזה..."

ואכן, אותו בחור גדל לאילנא רברבא. סיפור נורא.

אור הזוהר הקדוש שמאיר ומטהר את נשמת האדם

להתחיל בברכה ולסיים בטובה

חשבתי בחמלת ה' עלי פי דרך הדרש, לקשר את תחילת מסכת כתובות לסוף המסכתא: המשנה בתחילת כתובות "בתולה נשאת" - מתחילה באות ב', כמו התורה הקדושה - "בְּרָאשִׁית בְּרָא", שמתחילה גם באות ב'. האות ב' זה לשון ברכה - כמבואר במדרש למה לא פותחת התורה באות א', וזה הלשון שם: "לְמַה נִבְרָא הָעוֹלָם בְּב' וְכִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן בְּרָכָה" (בראשית רבה א, י).

והנה מי שזוכה לברכה, להתחבר לתורה דרך מסכת כתובות, יהיה ההיפך מאילן סרק, וכמו שמובא בסוף מסכת כתובות (ק"ב, ב): "עֲתִידִין כָּל אֵילָנֵי סָרְקָה שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּטְעֲנֶה פְרוֹת" - והתוס' שם מבארים, איך זה מתקשר למסכת כתובות? "לְפִי שְׂרוּצָה לְסִים בְּדָבָר טוֹב נֶקֶט לָהּ הָא"ל".

אם כך, אנחנו מתחילים באות ב' - "בתולה נשאת" - שזה לשון ברכה, ומסיימים בדבר טוב, ואז נהיה בסיעתא דשמיא אילן מלא פירות, וכידוע "אין טוב אלא לתורה" (אבות, ו, ג)!

(מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף ב' במחזור הקודם, י"ד שבט תשע"ה)

לפרות ולהרבות חידושים - זהו 'עסק' התורה!

בשב"ק פרשת בחוקותי - חזק, בורא עולם הזכיר לי ווארט שזכיתי לחדש לפני כמה וכמה שנים, כשלמדתי חומש-רט"י: על הפסוק "וְהִפְרִיתִי אֶתְכֶם" (ויקרא כ, ט), ראיתי שאומר רש"י "בְּפִרְיָה וְרִבְיָה" - כלומר, ההסבר בפשטות שפריה ורביה זה בבנים ובבנות.

אבל חשבתי לומר בדרך 'דרש' [הרי אתם יודעים שיש בתורה פרד"ס - פטש, רמז, דרש וסוד, והבאנו כמה פעמים את דברי האור החיים' הקדוש שיהידי יכול לחדש בתורה כל מה שהוא רוצה, אבל בתנאי שלא נוגד את ההלכה]. על פי הגמרא בשבת (לא, א): "אָמַר רָבָא, בְּשַׁעֲרֵי שְׁמֹנֶיִם אֶדְסֵי לְדִין אוֹמְרִים לוֹ, נְשִׂאתָ וְנִתְתָּ בְּאִמּוֹנָה? קִבְּעַתְ עֵתִים לְתוֹרָה? עֲסַקְתָּ בְּפִרְיָה וְרִבְיָה?", וכי.

ונשאלת השאלה, מה היא הלשון "עֲסַקְתָּ" בפריה ורביה - כך שואל המהרש"א - מדוע לא כתוב "קִימַתָּ" פריה ורביה? וכי זה 'עֲסַקְתָּ'? האם זה בְּיָנֵס, עֲשִׂעֲפֹט?

אומר המהרש"א חידוש עצום, מה הכוונה "עֲסַקְתָּ" - "דהיינו להשיא יתום ויתומה", שהרי אין להם כסף, והם לא יכולים להתחתן, ואם אינם יכולים להתחתן אין להם ילדים, וזוהי שאתה עוזר להם להתחתן הרי אתה 'עוסק' בפריה ורביה.

אבל אני הקטן חשבתי לומר כך: בספרי החסידות מובא, **שכשיהודי זוכה לחדש חידושי תורה זה בבחינת 'פְּרִיָה וְרִבְיָה'**, התורה מתרביית אצלו. ואם כך, נפלא מאד: השאלה השניה היא "קִבְּעַתְ עֵתִים לְתוֹרָה", כלומר, האם ישבת בשיעור? האם שמעת את הדף היומי בקול הלשון? האם למדת בחברותא? וכי וכי, אבל השאלה השלישית היא - "עֲסַקְתָּ" בפריה ורביה? - כלומר, האם זכית לחדש חידושי תורה?...

לפי זה, הלשון "עֲסַקְתָּ" הוא מתוק מדבש, ומתאים ללשון שאנחנו

אומרים בכל בוקר, כשאנו מברכים "לעסוק בדברי תורה", והיינו הך - לחדש חידושי תורה! אבל כדי להגיע ל"עֲסַקְתָּ בְּפִרְיָה וְרִבְיָה" צריך שיהיה "קִבְּעַתְ עֵתִים לְתוֹרָה", בלי זה אי אפשר.

וכשפתחתי היום בהכנת השיעור את מסכת שבת שם [הסיבה לכך שפתחתי את הגמרא הנ"ל, היתה לצורך ה"עֲסַקְתָּ בְּפִרְיָה וְרִבְיָה" - נזכרתי בווארט מהאבא זצ"ל, על המעשה הידוע שמובא שם (שבת לא, א): "מַעֲשֵׂה בְּנֵי אָחִד שֶׁבָּא לְפָנֵי שְׂמַאי, אָמַר לוֹ: גִּרְנִי עַל מִנַּת שְׁתַּלְמִדַּי כָּל הַתּוֹרָה פְּלָה כְּשֶׁאֲנִי עוֹמֵד עַל רֶגֶל אַחַת. דְּחִפּוּ בְּאֶמַת הַבְּנֵין שֶׁבִידוֹ. בָּא לְפָנֵי הַלֵּל, גִּרְיָה, אָמַר לוֹ: דַּעֲלֵךְ סָנֵי לְחֻבְרָךְ לֹא תַעֲבִיד, זֶה הִיא כָּל הַתּוֹרָה פְּלָה, וְאֶחָד - פְּרוּשָׁה הוּא, זֵיל גְמוּר".

ואמר אבא זצ"ל ווארט בשם מרן רבי עקיבא איגר זצ"ל, ווארט שהוא ממש גירסא דינקותא שלי: **"דַּעֲלֵךְ סָנֵי" - היצר הרע שהוא השונא שלך, "לחברך לא תעביד" - אל תעשה את היצר הרע לחבר שלך, שמוך מהיצר הרע מוחק ואל תתחבר אליו!**

והנה, יש רש"י מאד מעניין על "דַּעֲלֵךְ סָנֵי". הוא מביא שם את הפסוק: "וְרַע אֲבִיךָ אֵל תַּעֲזֹב (משלי כו, י) - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵל תַּעֲבֹר עַל דְּבָרָיו, שֶׁהָרֵץ עֲלֵיךְ שְׂנְאִי שֶׁיַּעֲבֹר חֲבָרְךָ עַל דְּבָרֶיךָ". כמה מתאימים דברי רש"י כאן עם הווארט מר' עקיבא איגר, יש הרבה קווי דמיון ביניהם.

יהי רצון שזוכה גם ל"קִבְּעַתְ עֵתִים לְתוֹרָה" וגם ל"עֲסַקְתָּ בְּפִרְיָה וְרִבְיָה" - כפשוטו, שיהיה לנו בנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות, ושזוכה לחדש חידושי תורה, שהתורה תהיה פרה ורבה אצלנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - יבמות דף עה, כ אייר תשפ"ב)

מעלתו וסגולתו של ספר הזוהר הקדוש

אני רוצה לספר לכם סיפור נפלא, איך שאדם חושב שהוא עושה טובה לשני, והוא עושה בעצם טובה לעצמו - כי מחסד ליהודי אף פעם לא מפסידים! - ומעשה שהיה כך היה, ביום שישי האחרון:

יש לי ידיד בשכונתי, ששמו חיים. יש בינינו ידידות גדולה, והוא מאד קשור לרבי'ה מ'תורת חכם', רבי יצחק מאיר מורגנשטרן שליט"א. לפני שבת הוא מתקשר לבקש ממני טובה, ואומר לי: אני נוסע לשבת, השארתי ליד דלת ביתי שלוש חוברות של דברי תורה מהרבי'ה ר' איצ'ה מאיר, קח אותן ותניח בבית הכנסת.

אני יוצא מהבית לבית הכנסת, והיצר הרע מנסה לשכנע אותי שאני מאד ממהר ושלא כדאי לי לעשות זאת עכשיו בערב שבת, אלא אדחה את זה למחר. אבל החלטתי שאני 'מצפצף' על היצר הרע, לקחתי את החוברות והבאתי אותן לבית הכנסת - שתי חוברות הנחתי על הבימה, וחוברת אחת השארתי לעצמי.

מיני מתיקה

חשבתו בחמלת ה' עלי ביאור בפסוק שבעשרת הדברות: "כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכֶךָ יְמֶיךָ" (שמות כ, יא) - מי הוא זה שמאריך ימים על ידי כיבוד אב ואם? בפשטות מדובר על האדם שמכבד את הוריו, שהוא זוכה לשכר הזה. אבל יש לומר עוד, ש"מיך" זה גם של האבא והאמא, כשהם רואים שמכבדים אותם הם מקבלים חיות, שנותנת להם כח גשמי ורוחני גם יחד לחיות ולהאריך ימים. תחשבו, עם כמה קשיים מתמודד אדם בגיל מבוגר - הזיקנה והתשישות, וכי' וכי' - מה נותן לו טעם בחיים וכח לשרוד? מה יכול לתת להורים חיות גדולה יותר מהנחת שיש להם כשהילדים שלהם מכבדים אותם... יהודים יקרים, תחטפו כמה שיותר - כלשון חז"ל (עירובין ד, א) "חֲטֹף וְאָכַל". לצלל את הזכות הזו, כל זמן שיש לנו אבא ואמא, לחטוף!

אחרי התפילה אני פותח את החוברת, ומחכה לי שם הפתעה מאד מרגשת.

כפי ששמעתם ב'קול הלשון', ב'לג בעומר האחרון קיבלתי על עצמי ללמוד וללמד כל יום שישי שטיק'ל זוהר הקדוש ב'קול הלשון', בין הפתיחה לתחילת השיעור. וכאשר פתחתי את החוברת הנפלאה של הגר"מ מורגנשטרן שליט"א התרגשתי לקרוא מה שמובא שם על לימוד זוהר הקדוש - הסיפור פשוט טלטל אותי:

על הקדושה של "שר בית הזהרה", ההייליג'ער עטרת צבי מזידיטשוב (שיומא הדילולא שלו בי"א תמוז), אפשר לדבר הרבה מאד.

פעם באו אליו שני רשעים גמורים לבקש תיקון לנפשם. ההייליג'ער 'עטרת צבי' ראה שמאד קשה לתת להם תיקון, עד כדי כך שהוא לא יכול היה להסתכל על פניהם בגלל הטומאה ששרתה עליהם.

אמר להם ה'עטרת צבי': קודם תעסקו שנה רצופה בהתמדה באמירת ספר זוהר הקדוש ותיקוני זוהר, כדי להתחיל תיקון, ואחרי זה תחזרו אלי ואני אתן לכם תיקון.

נשבר לבם בקרבם, וחזרו הביתה, אבל קיימו את העצה של הרב'ה ללמוד זוהר ותיקוני זוהר כל יום.

באמצע השנה, השתתף ההייליג'ער 'עטרת צבי' בבית שניערכה בעיר שהתגוררו בה שני הרשעים הללו, וכשבא לשם ראה בבית המדרש שני אנשים שפניהם מזוקקים ומאירים

ביותר - שאל אותם העטרת צבי: מי אתם? ענו לו: אנחנו אותם הרשעים שהרב'ה ציווה עלינו להגיד זוהר ותיקוני זוהר במשך שנה ואחרי זה יתן לנו תיקון...

אמר להם ההייליג'ער עטרת צבי מזידיטשוב: אתם כבר צדיקים, אינם צריכים עוד שום תיקון!

התבוננו וראו, מהו הכח של לימוד ספר הזוהר הקדוש.

(מתוך הפתיחה לשיעור - יבמות דף עח, כג אייר תשפ"ב)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

רבינו מרן ראש הישיבה בעל ה'ברכת מרדכי', הגאון האדיר רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, ראש ישיבת 'עטרת ישראל' וחבר מועצת גדולי התורה

במדרש רבה (שיר השירים) מובא: אָמַר רַבִּי לֵוִי, הַקּוֹרֵא מִקְרָא בְּעֶנְיָו וּבְנִגְוֹנָו עָלָיו נֶאֱמַר "דָּבַשׁ וְחֶלֶב לְשׁוֹנְךָ" - מי שלא ראה, מי שלא שמע, את מרן בעל ה'ברכת מרדכי' שליט"א מדבר בלימוד, לא ראה עונג מימיו. מרן פאר הדור ה'חזון איש' זצוק"ל כותב באיגרת: "העונג היחידי הוא לי לעשות רצון קוני'."

זכיתי אתמול בלילה להיות כמה שעות בצילו של מרן הראש-ישיבה, "גְּדוֹל מִרְיָן - שְׁמוֹ" (יומא מט, א), גאון ישראל, רבינו רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א. איזו אהבת תורה, איזו רתיחה דאורייתא, איזו אהבת ישראל פורצת גבולות - זר לא יבין זאת.

דפקתי בדלת בהיסוס-מה כדי לא להפריע. הרבנית מקבלת אותי בכבוד מלכים - אשת חבר, בתו של מרן המשגיח רבי מאיר חדש זצוק"ל - היא אומרת לי שהראש-ישיבה יחזור עוד כמה רגעים, "תחזור שוב". כשחזרתי שוב, מרן הראש-ישיבה היה יושב בראש השולחן, מוקף בתלמידים מכל הארץ, חלקם ראשי ישיבות, חלקם משגיחים, חלקם רמ"ם, הם ובניהם ונכדיהם. לראות את האהבה של הראש-ישיבה לתלמידים, לראות את האהבה של התלמידים לראש-ישיבה - זה מחזה שלא רואים כל יום.

הראש-ישיבה באמצע הרתיחה דאורייתא שואל: "מי מכיר את ה'זעיר' של בעלזא?" - וכשהראש-ישיבה שר, אין מתיקות גדולה מזו.

בנו יחידו חביבו הגאון הרב בן ציון מציג אותי בפני הראש-ישיבה. הראש-ישיבה מכבד אותי בכבוד שאני לא ראוי לו בכלל. הוא פונה אליי ברבים, מעומק לבו הטהור, ומתחנן אליי: לא לזנוח את העיון!

אני מסתכל סביבי. אני רואה ש"ס, שולחן ערוך, רמב"ם - עם עשרות סימניות, מלא וגדוש בחידושים של הראש-ישיבה בכל התורה כולה.

הראש ישיבה מעניק לכל יהודי ולכל תלמיד כזה יחס אישי, שאין פלא שכלל ישראל בכל העולם כל כך ב'התקשרות' איתו.

מצאתי שם בבית בחור צעיר בגיל ארבע-עשרה, אני שואל אותו: אתה משפחה? אתה תלמיד? - "לא", הוא עונה לי. "מאיפה אתה?", אני שואל. הוא עונה לי: "אני מבני ברק", ואז הוא אומר לי, "הראש-ישיבה הוא גדול הדור, ובאתי לקיים מצוות הקבלת פני רבו ברגל". הוי אומר, שלא רק התלמידים בישיבה הקדושה 'עטרת ישראל' חשים שהראש-ישיבה הוא רבם, גם כלל ישראל די בכל אתר ואתר, שיוגך מכוחו ומכח כוחו, גם הם מרגישים תלמידים.

חיכיתי להתפלל עם הראש-ישיבה מעריב. אחרי מעריב זכיתי להיכנס לחדרו האישי, החדר שבו הראש-ישיבה מתבודד עם הספרים וחי בעולם של תענוג התורה.

הראש-ישיבה מעיין בספר החדש 'מתיקות הדף היומי', מברך אותי בכל לב, ומעניק לי את הספרים שלו 'ברכת מרדכי' על התורה. בנו יחידו מתנצל שהראש-ישיבה לא כותב לי הקדשה אישית, בגלל חול המועד.

כשיצאתי בחצות הלילה מהבית הקדוש, הייתי כזכו התרגשות, שלא ניתן לתאר במילים. אשרי הדור שמרן הראש-ישיבה הוא ממנהיגיו, 'ימים על ימי מלך תוס'ף, שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ דָר דָר' (תהלים סא, ז). שנזכה שהראש-ישיבה ללווה אותנו מתוך בריות גופא, ובקרב ממש לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - יבמות דף מד, יט ניסן תשפ"ב)

רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א מעיין בספר החדש 'מתיקות הדף היומי'

מקולמוסם של הקוראים

במחשבתנו עלה מיד, שזהו בבואה דבבואה של הצדיקים -בעל האנא עבדא', ומוך ה'באר יעקב' מנדבורנה.

לאחר הספירה אמר לי כבוד המג"ש על הפסוק "אם תעירו ואם תעוררו", שכתוב שהקב"ה והפמליה מגיעים לשמוע איך שהיהודים אומרים את ההגדה - ולכאורה, איך אפשר לצאת מזכה מצב גבוה לימי חול המועד, שאף שהם ימים גבוהים אך לא מגיעים לעוצמת המצב של ליל הסדר בבחינת "המבדיל בין קודש לחול"?

אלא, שלכן נתן לנו הקב"ה, דווקא ביום השני את מצוות ספירת העומר, כדי שנתחזק עמה...

הווארט היה כל כך חזק, בבחינת "הוא היה אומר"!

בהערכה ובהוקרה, ידיד נאמן, חיים וינגרטן, ביתר עילית

אסרו חג פסח שנת תשפ"ב

לכבוד מערכת גליון מתיקות הדף היומי, הגליון החביב על כל בית ישראל.

אני רוצה לשתף את הקוראים במה שראיתי: "אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ" - לראות את מורינו המג"ש שליט"א בספירת העומר הראשונה, זו הרגשה עילאית שאי אפשר לתאר אותה במילים, מין בעירה פנימית יוקדת אשר רק אפס קצותיה ניכרת.

מאוצרות הפרשה

מרן ה'בן איש חי' זי"ע כתב בספרו 'בן יהודע' רמז נפלא לפרשתנו: מילוי האותיות של "בלעם" - בית, למד, עין, מס - עולה בגימטריא "צרות", לרמז על חפצו הפנימי של בלעם הרשע להציד ולהציק לבני ישראל...

נקודה למחשבה:

"שְׁתַּרְגְּלֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ" - הלא לא טוב לעשות "מצות אנשים מלמדה"? אכן, רק למצוות לא טוב, אבל ללימוד תורה - טוב ההורג! (הרה"ק רבי מנחם מנדל מוקצק זי"ע)